

VI. Girtl Mihály rendes tag kedvezőtlen anyagi viszonyaira való hivatkozással tagsági-díj hátralékának törlesztésére addig, míg helyzete jobbra nem fordul, időhaladékot kér.

Az igazgató-választmány a kérelmet méltányolva, kérelmezőnek hátralékos tartozása törlesztésére egy évi időhaladékot ad.

VII. Koller Károly rendes tag 24 frtnyi hátralékát csak október hó végéig remélvén törleszthetni, erre vonatkozó kérelmét az igazgató-választmány teljesíti s egyszersmind felhatalmazza a titkárt, hogy indokolt esetekben az év végéig másoknak is időhaladékot adhasson a megsürgetett hátralékok befizetésére.

VIII. A megelőző választmányi ülés óta a következő rendkívüli befizetések történtek:

a) készpénzalapítvány fejében befizetett Thonet Gyula földbirtokos 160 forintot ;

b) magán kötelezvényekben tett alapítványaik részbeni törlesztésére beküldöttek Bedő Albert néhai Klein Ödön helyett 10 frtot ; Ujházy Dénes 10 frtot ;

c) a Wagner Károly-alapítvány javára befizetett a láposbányai erdőgondnokság rendbirságból 1 frt 50 krt, a szászsebesi erdőhivatal a Jony Ottótól rendelt famagvak ára után rendelkezésére bocsátott százalékból 5 frtot.

Tudomásul vétetett.

IX. Ezen jegyzőkönyv hitelesítésére Eleőd Jósa és Kallina Károly választmányi tag urak kérettek fel.

K. m. f.

*Bedő Albert,*  
alelnök.

*Kallina Károly,*  
vál. tag.

Hitelesítésül :

*Horváth Sándor,*  
titkár,

*Eleőd Jósa,*  
vál. tag.

## Lapszemle.

**A Chrysomyxa abietis Ung.** A „Revue des eaux et forêts“ múlt évi füzetében egy czikk jelent meg, melyben egy még eddig Franciaországban nem észlelt rozsdagombáról van szó, mely gomba az 1896. év folyamán a luczfenyő tüin jelent meg és a melyet a czikk írója Chrysomyxa abietis Ung. gombának ismert fel. Minthogy elsősorú fanemeink egyikének — a luczfenyőnek — uj ellensége

forog kérdésben, érdemesnek tartom a jelzett cikket kivonatossan közölni. Ez az élőski gomba kivált Savoyában Araches község erdeiben, továbbá a Parchet, Servages és Gron kantonok erdeiben 1000—1600 *m.* tengerszin feletti magasságban a luczfenyőfákon volt található. A jelzett vidékeken ezen a nyáron, mely különben is nedves volt, kivált az augusztus 28.-i hóesés után a havasi és alhavasi tájakon az erdők árnyában tömérdek gomba lépett fel. Az Amaniták, Armillariák; a Mycenák; Cantharellák; Lactariak, Russullák, Psallioták, Boleták, Hydnák; Basidiomyceták, stb. ezrei voltak találhatóak. A körülfekvő kolompérföldek a *Peronospora infectans* által voltak megtámadva, a luczfenyőfákat pedig a *Chrysomyxa abietis* lepte meg és a fiatal hajtások tüi narancssárga színű porral voltak bevonva. Eleintén ezt az egész bajt alig lehetett észrevenni; néhány nap alatt azonban ugyanott egész felhő volt látható efféle gombaspórákból s nagy területen a luczfenyő fiatal hajtásai úgy néztek ki, mintha tűz perzselte volna meg.

Az ezen gomba által megtámadott vidéken a közet eocén korbelt földpátot képezett (közbe nagy mennyiségben keva és augit jött elő); a flóra pedig volt: *Rhododendron ferrugineum* L.; *Vaccinium myrtillus* L.; *Vaccinium Vitis-Idea* L.; *Juniperus nana* Vild; *Calluna vulgaris* Salisb.; *Genista Sagittalis* L.; *Potentilla aurea* L.; *Alchemilla vulgaris* L.; *Alchemilla alpina* L.; *Brunella grandiflora* L.; *Nardus stricta* L.; *Festuca silvatica* Vill.; *Cephalanthera rubra* Rich.

Az erdő többnyire 30—55 éves elég szép zárlatu luczfenyvest képez; csak a sziklás helyeken jön elő az erdei fenyő; imitt amott jegenye fenyő is látható; a lombfák közül csupán a *Sorbus torminalis*, nyírfát és rezgőnyárfát lehet találni.

Igy néztek ki általában véve azok az erdők, melyekben az idén a *Chrysomyxa abietis* észleltetett. Ezt a rozsdagombát igen könnyű megismerni; csak egyéves hajtásokon fordul elő és a megtámadott ágak legalább részben megsárgulnak. A tük alsó lapjukon barna bibiresókkal (pustulet) és narancssárga színű tojásdad alakú spórákkal telt likacsokkal vannak ellátva. Augusztus 28.-a felé ezek a spórák nagyszámban repkednek keresve csirázásra megfelelő helyet maguknak.

A megtámadott tükben a sejtek a keményítőtartalmat és a



zöld festanyagot is elvesztik, lassanként leválnak az ágtól és lehullanak. Az egyéves hajtások tehát hossznövekvésükben mindenestre megsínylik ennek a gombának a jelenlétét.

A *Chrysomyxa abietis* Ung. a luczfenyőtüket először is a törzs alsó részén támadja meg s innen aztán felfelé halad. Ugy látszik különben, hogy a levegő stagnálása bizonyos szerepet játszik ezen gomba kifejlődésében. Így tapasztalás szerint azokat a facsoportokat, melyek kiemelkednek a többi közül, ez a gomba megkiméli, ellenben a körüllevő eserőczével egymagasságu luczfenyők tüi fedve vannak a rozsdá által. Különösen azonban a sziklás és sovány talajon nőtt luczfenyőket támadja meg a *Chrysomyxa abietis*.

A már említett *Araches* község, Parchet, Servages és Gron kantonok erdeiben az okozott kár elég jelentékeny, de még ennél nagyobbra is van kilátás. Egy erős vihar ugyanis messzire elhordotta a *Chrysomyxa abietis* csiramagvait és nagyon valószínű, hogy a luczfenyőket az 1897. évben hosszasági növekvés kevesbedés után még a kártékony rovarok is pusztítani fogják. A Chermesek és a *Bostrichus*ok már is nagy mennyiségben jelentek meg.

Hátra van még annak a fejtegetése, hogy védekezhetünk ennek a gombának az elszaporodása ellen.

Wilkomm a gyéritést ajánlja, miután a gyéritett erdőben szabadabban járhat a levegő. Védelmi intézkedést képez továbbá ezen gomba ellen, ha a száraz fák, melyek a paraziták fészkei, kiszedetnek, továbbá ha fentartjuk — sőt szaporítjuk — luczfenyeseinkben a lombfákat.

(Közli: *Péché D.*)

**A vanillin.** A „Bulletin de la société centrale forestière de Belgique“ 1896 évi október havi számában a következőket írja:

A fenyő nedvéből ép úgy csinálhatunk vanillin kivonatot, mint a vanília hüvelyből. Ezen értékes anyag, mely a cukrászatban és illatszergyárakban nagyban használtatik, található nemcsak az erdei fenyő, de a jegenyefenyő, luczfenyő, egyáltalán minden fenyőfa nedvében. A vanillin nyerése végett a fenyők friss metszési lapján kiszivárgó anyagot összegyűjtik, aztán néhány percznyi forrásnak teszik ki, mely alkalommal az cseppfolyóssá válik és kicsiny hordókban vagy más edényekben elhelyeztetik. A vanillinnek elég szép ára van, úgy hogy az ellőállítás költsége kárpótoltatik.

Rendszeren női munkásokat alkalmaznak az erdőkben, kik késekkel levakarják a fenyőfákról a keresett anyagot, azt vasfazekakba teszik. A fazekakat reá helyezvén a favágók által létesített fűzekre, a származó folyadékot hordócskákba öntik és viszik Párisba, hol az különböző vegyi eljárásoknak vettetik alá.

(Közli: *Péché D.*)

**A tamarix articulata.** Ez ugyan külföldi fanem, melynek Afrika északi része a hazája s így közvetlen érdekeltséggel egyelőre nem bír ránk nézve, minthogy azonban egy nevezetes tulajdonságot tanusít, tudniillik kitünően nő sós helyeken, másrészt pedig a Tamaricaceák családjába tartozó *Tamarix gallica* és *Tamarix tetrandra* nálunk is tenyészthető lévén (bár némely helyeken a fiatal hajtások részben elfagynak) minden valószínűség szerint sós helyeken szint oly sajátságot mutatnának, mint afrikai válfajuk: a *Tamarix articulata*; ennél fogva tekintettel arra, hogy a mi hazánkban is vannak eddigelé hasznavehetetlen sós területek, miken semmi sem nő s így megvan a kísérletezés tere arra nézve, hogy a nálunk is tenyésző *Tamarix gallica*val és *Tamarix tetranda*val esetleg *Tamarix articulata*val próbát tegyünk, érdemesnek tartom a „Revue des eaux et forêts“ szeptember havi füzetében a fenti cím alatt megjelent czikket kivonatossan közölni, hogy így a netalán eszközlendő kísérletekhez az irány megjelöltessék. A czikk a következő:

A *Tamarix articulata* kitünően tenyészik a Tunisnak nagy kiterjedésű sós helyein s az efféle területeket — miknek különben semmi hasznát sem veszik — most már mindenütt Tunisban ezzel a fával ültetik be, vagyis inkább dugványozzák be, minthogy a *Tamarix articulata* dugványozás által könnyű szerrel megtelepíthető. A *Tamarix articulata* nedves helyre ültetve igen gyorsan nő. Így vannak példányok, melyek hat éves korukban hét méter magasak és alul egy méter kerülettel bírnak.

A *Tamarix articulata* fája idősebb korban kitünő szerszámfa, használják a kocsigyártásnál és más ipari czélokra, nagyon jó szemet lehet belőle égetni stb. A *Tamarix articulata* fájából készített tárgyak daczolnak az időjárás viszontagságaival és a rovarok nem bántják.

M. Leroy szerint a *Tamarix articulata* ágain gubaésszerű



kinövések fordulnak elő, melyeket Tacahoutnak neveznek és Marokkóban bőrcserzésre használnak. Ezekből a gubacsokból a Tineidák családjába tartozó lepidoptéra az *Amblypalpis Olivierella* Ragnot. és rajta élődj számos apró hymenoptera szokott kirepülni, tehát ezeknek a működése illetve az *Amblypalpis Olivierella* szurása idézi elő a *Tamarix* fiatal hajtásain a gubacstermést.

A *Tamarix* fája kitünő tűzifa, másrészt hamuját is előnnyel lehet értékesíteni. A *Tamarix articulata* hamuja súlyát tekintve M. Decaux szerint 20<sup>o</sup>/<sub>o</sub> kénsavas szódát tartalmaz. A kilugozott hamu nagyon sok sósavas magnésiát és sósavas szódát foglal magában, ha ezt a hamut megöntözzük, kevés acidum sulfuricummal elegyített vízzel, úgy kénsavas magnesia származik, mely hamuzsírral vagy szódával kezeltetvén, jelentékeny mennyiségű magnésiát fog szolgáltatni.

Az említett sókat különböző ipari célokra lehet használni, ha azonban ezeket ekképen nem értékesíthetnők, úgy trágyaszergyanánt alkalmazhatjuk.

Hernyókat is pusztíthatunk a *Tamarix* hamujával, nevezetesen: a szőlőkön előforduló *Cochylis* és *Pyralis* hernyókat, továbbá a fügefának leveleit és gyümölcseit rontó *Sinaetis nemorana* hernyót stb.

És pedig  $\frac{3}{4}$  rész *Tamarix* hamut össze kell keverni  $\frac{1}{4}$  rész mézporral s ezen keverékkel a levelek behintendők. A hernyó teste a jelzett porkeverékkel érintkezésbe jövén, rángatózni kezd, azonkívül a porszemek behatolnak a hernyó légző szerveibe s így a lélegzés akadályozva lévén, a hernyó elpusztul.

Végül a *Tamarix articulata* fiatal hajtásai a juhoknak nagyon jó táplálékul szolgálnak. Ezen célból a *Tamarix*ot Tunisban botfaüzemben kezelik és pedig a leszurt dugványokat négy év múltán 2—3 m. magasságban elvágják, azután lombtakarmány nyérése végett minden esztendőben lemetszik a képződő ágakat.

Nálunk, hol a *Tamarix* hajtásai télen át részben elfagynak s így a botfaüzemnek megfelelő törzsmagasságot sem igen érnek el, a *Tamarix*-dugványok — mint a nemes fűzek — évenként lennének vágandók és lombtakarmány gyanánt felhasználandók. Ily kezelés mellett még a *Tamarix articulata*val is lehetne kísérletet tenni, miután a képződött hajtásoknak nem volna idejük elfagyni.

A jelzett kezdetleges kezelést is feltételezve, nem jelentéktelen közgazdasági fontossággal bírna a *Tamarix* megtelepítése, ha tekintetbe vesszük, mily nagy kiterjedésű sós helyek fordulnak elő nálunk (például az erdőlyrészi Mezősége) melyen sem fa, sem fű nem terem s melynek egyáltalán semmi hasznát sem lehet venni.

(Közli: *Péck D.*)

## Vadászati tárcza.

### A gödöllői 1896. évi udvari vadászatok eredménye.

Közli: *Kallina Károly*, ny. m. kir. főerdőmester.

Az 1895/96.-i enyhe tél, nemkülönben az 1896. évi gyakori esőzések folytán dusabban kifejlődött takarmánytermés lényegesen hozzájárult, hogy az 1896. évi vadászatok eredménye 3064 drb különféle vaddal nagyobb volt, mint az 1895. évi és a gödöllői 1896. évi löjegyzék ismét kiváló helyet foglal el nemcsak a hazai, hanem a külföldi löjegyzékek sorában is. Mint az előző években, úgy a múlt évben is Ferdinánd toscánai nagyherceg Ő fensége nyitotta meg az itteni vadászatok sorát, ki Lilién báró hadsegéd s cs. kir. kamarás kíséretében 1896. évi szeptember hó 9.-én Gödöllőre érkezett és a szarvascserkészetet a babathi magy. kir. erdőgondnokság kerületében még ezen a napon megkezdvén, a valkói m. kir. erdőgondnokság kerületében folytatta. Ő fensége gyakori gyengélkedése miatt a vadászatot azzal a kitartással és sikerrel, mint ezt a múlt években tette, nem gyakorolhatta, sőt e miatt a mácsai m. kir. erdőgondnokság kerületében múlt évben az udvari vadászatok egészen szüneteltek és a mácsai vadászkastély, melyben Ő Fensége minden évben egynehány napot tartózkodni szokott, igénybe nem is vétetett.

A múlt évi udvari vadászatokon, melyek arra való tekintettel, hogy az ezredéves országos kiállításból folyólag a legmagasabb udvar Budapesten tartózkodott és így a vadászati kirándulások Budapestről intéztettek, Ő felségén a királyon kívül résztvettek *Leopold* bajor herceg, *Lichtenstein* herceg Ő fensége, a király főudvarmestere, *Paar* főhadsegéd, *Alberti* gróf szárnysegéd, dr. *Kerezel* udvari orvos, azonkívül mint külön meghívott vendé-